

1352
*Asociațiunea Tinerii Literari
 Romana
 Călugăra 6 Loco*

FOAIA POPORULUI

Tipare în fie care Duminică

Cea mai veche foaie politică-poporală înființată la anul 1892 de partidul național român

Sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI		Redacția și Administrația: Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12. (lângă poștă)	INSERATE se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI (strada Măcelarilor Nr. 12).
Pe un an	Lei 14.-		
Pe o jumătate de an	Lei 7.-	Telefon Nr. 146. Adresa telegrafică: >Foaia Poporului.	Un șir petii primadață 50 bani, a doua-oraă 40 bani, a treia-oraă 30 bani.
Pe un pătrar de an	Lei 3.50		
Prețul unui Exemplar	Lei -30		

Adunarea dela Alba-Iulia

Vorbirea domnului Iuliu Maniu. — Programul de muncă al partidului național român.

Orașul Alba-Iulia are o însemnătate mare istorică pentru noi, Românii din Ardeal. Aci și a făcut intrarea triumfală, înainte cu treisute de ani și mai bine, Mihaiu Viteazul, atunci, când pentru prima dată s'a făcut unirea tuturor Românilor sub un singur domnitor, și tot aci s'a ținut în carna trecută împunătorrea adunare a Românilor din Ardeal, Banat și ținuturile românești din Ungaria, pentru a face de nou și acum pe vecie alăturarea tuturor părților românești din vechea Ungarie la regatul român, pentru a forma toți Români un singur stat, mare și liber, România Mare.

Dar și triste aduceri aminte ne sunt legate de orașul Alba-Iulia. Aci au fost țâști în roată, — cum era obiceiul barbar pe atunci — martirii noștri naționali, Horia și Cloșca și aci a fost batjocorit și Avram Iancu, regele munților, din partea slujbaşilor aceluiași împărat, pentru care Iancu încinsese sabia și a plecat la lupta grele cu Moții săi.

În acest orș, cu trecut însemnat pentru noi, s'a ținut în Duminica trecută o mare întrunire electorală, în scopul de a zsculta vorbirea de program a candidatului din această circumscripțiune, care e domnul Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent. E s'au oferit domnului Maniu și alte candidaturi, în alte circumscripții, pentru că oricare cerc de alegere s'ar ținea mândru să aibă de reprezentant al său în parlamentul țării pe domnul Maniu, dar de-a și-a ales circumscripția Alba-Iulia, tocmai în vederea însemnătății istorice pe care o are acest oraș pentru noi.

Primirea ce i s'a făcut în Alba-Iulia a fost din cale afară călduroasă, iar vorbirea pe care a rostit-o candidatul în fața alegătorilor săi, e o icoană a viitorului, o icoană a muncii, pe care se angajează să o servească în parlamentul României Mari, nu domnul Maniu singur, ci întreg partidul național român dela noi, pus sub conducerea sa, pentru că domnul Maniu e totodată și prezidentul partidului național român, deci șeful acestui partid.

Puncte foarte luminoase de orientare pentru viitor se cuprind în vorbirea domnului Maniu, rostită în fata alegătorilor săi, pe care e bine să le cunoască toți, de aceea lăsăm pe domnul Maniu să vorbească și cu cititorii zărilor noastre, cum a vorbit cu alegătorii săi din Alba-Iulia, cărora le a spus următoarele:

Ziua aceasta este de o importanță deosebită, nu numai pentru că s'a întrunit adunarea electorală, cu scopul de a hotărî să trimită un reprezentant al ei în parlamentul din București, ci și prin faptul, că este cel dintâi pelenj, când voința poporului se poate manifesta liberă și când toate aspirațiile și dorințele și gândurile poporului românesc pot fi tâlmăcite cu cea mai deplină sinceritate.

Vă întreb acum pe D-voastră, oare nu simțiți pătrunzând acest fior stânt pe care-l simt și eu în momentul acesta, că noi, cei cari gemeam până ieri sub jug străin, avem prilejul, ca eliberați, să trimitem astăzi reprezentantul nostru în București? Nu pot afla cuvinte destul de calde și de mișcătoare, pentru a putea manifesta eterna recunoștință pe care o datorăm fraților noștri din vechiul regat al României, care, însufleșiți de duhul supremei jertfe ce o poate aduce un popor în anumite momente ale istoriei, au realizat pentru toate veacurile împlinirea idealului nostru național, împlinind prin aceasta dorința noastră seculară de-a pune temelie unității naționale a poporului românesc.

Dar nu este destul să nutrim aceste sentimente de grațitudine și să ne bucurăm de atingerea țintei noastre, ci trebuie să lucrăm din toate puterile noastre, ca unitatea națională să fie realizată, nu numai în concepțiunea politică și între hotarele geografice, dar și cu toate instituțiile de stat. Drept care, răzuzința noastră va trebui să fie: Cât mai curând să înlăturăm cu totul particularismul provincial, atât din gândirea noastră, cât și din întocmirile de stat, și din instituțiile lui. Nu numai către frații noștri, dar și către marii noștri Aliați, avem și va trebui să le

facem dovada celei mai deosebite recunoștințe și să ne silim a întreține cu ei și mai departe legături de prietenie și să i facem a înțelege, că dorința noastră este de a forma un stat, o cetate puternică, care va avea să fie în viitor depozitara libertății, a spiritului democrației, să i convingem, că noi nu voim altă orientare în politica externă, de cât aceea pe care o au și ei, de oarece interesele și țintele ne sunt indentice. Să le arătăm, că este chiar în interesul lor, ca prin împlinirea integrală a tuturor aspirațiilor noastre și prin păstrarea deplinei noastre suveranități să fim puși în situația de a putea face această politică cu toată puterea, pentru garantarea succesului ei.

România Mare este întemeată, de faptul acesta nu se mai poate nimeni îndoi, dar atâtă ne este de ajuns. Pentru ca țara aceasta s'o facem fericită și puternică, trebuie să lucrăm împreună, cu tot sufletul, fiind pe deplin lămurii asupra problemelor mari pe cari trebuie să le deslegăm.

În viața de stat internă a României-Mari avem de rezolvit două probleme: *desăvârșirea națională și dreptatea socială.*

Desăvârșirea națională pretinde să naționalizăm toate instituțiile de stat, în acea direcțiune, ca limba românească să primească locul de frunte ce i se cuvine în virtutea drepturilor insalienabile ale poporului românesc. Voința de-a naționaliza instituțiile de stat este a întregului popor românesc și decurge din suveranitatea lui; dar știu să accentuez cu toată tăria, că suveranitate nu înseamnă și oprimare. Ideea suveranității poporului românesc nu este în nici o contradicție cu principiile luminoase ale democrației și cu libertatea celorlalte popoare conlocuitoare, — de oarece această suveranitate, cum o înțelegem noi, cuprinde în marginile ei totdeodată și ocrotirea cea mai largă a tuturor celorlalte neamuri.

Vom lucra așa, ca într-o inimă să nu aibă nime motiv de a se plârge, că rugându-se lui Dumnezeu în altă lege, având alte obiceiuri și grăind altă limbă, să fie prigoniți! Noi am învățat într-o lungă și dureroasă experiență de veacuri, dela foștii dușmani de ieri, ce înseamnă a fi oprimat, a fi lipsit de libertate. Nu vrem să fie și alții părtași ai suferințelor, pe care le-am îndurat noi!

Fiecare popor conlocuitor și fiecare confesiune va avea libertatea ei și se

va bucura de optrivă de puterea ocrotitoare a Statului.

Însă limba, gândirea și cultura românească, vor trebui să fie întronate în toate oficiile și în toate instituțiile de Stat, ceea ce nici decum nu va împiedeca dezvoltarea culturii și exercițiului limbii celorlalți cetățeni de altă naționalitate.

Pe de altă parte dreptatea socială înseamnă, că în baza libertății, amintită mai înainte, noi să aplicăm aceeași măsură legală pentru toți, însă în forma aceea, ca fiecare primindu-și dreptul și libertatea lui, să nu slăbească și să nedreptățească pe celalalt.

În înțelesul acesta vom ajuta întotdeauna pe cel slab și vrednic de ocrotire, ca să se ridice mai sus, iar pe cel puternic să-și aibă influința sa justă, nu însă prin o exploatare a celui slab, nici prin sleirea forțelor acelor straturi sociale, care în baza muncii productive, ce o depun în serviciul societății omenești, vreau să se valideze în echilibrul social și în viața de stat.

Pentru ca să realizăm aceste lucruri pe care le am amintit, trebuie să ne nizuim din toate puterile, mai înainte de toate, de a fi uniți între noi înșine și de a fi în stare de a aduce jertfe reale pentru necesitățile țării.

Statul modern nu este o putere separată suprapusă cetățenilor săi, — ci este însăși totalitatea cetățenilor și a voinței colective a acestora. Drept urmare, Statul are datoria de a proteja și a ocroti toate necesitățile cetățenilor și toate forțele ce rezultă din diversele atitudini ale diferitelor clase sociale. *Statul este dator a feri pe cel slab de exploatarea celui mai tare, — iar cel mai tare a-l face posibil să-și valideze puterea, fără să împiedice dezvoltarea celui mai slab.* Și pentru ca aceasta să se poată îndeplini, trebuie să stăpânescă cea mai deplină democrație, care va stabili acest echilibru social, întronând dreptatea socială.

În această ordine de idei s'a înfăptuit prin decretul M. S. Regelui Ferdinand, votul universal, ca fiecare cetățean trecut de 21 de ani să aibă parte în voința statului.

În această ordine de idei s'a făcut reforma agrară, cu scopul de a ajuta țărânul român; și această reformă agrară se va aduce la îndeplinire, cu deplină dreptate, în cel mai scurt timp. În această ordine de idei s'a făcut obligativitatea timpului muncii de 8 ore; precum tot în această ordine de idei va trebui să se facă o serie întreagă de reforme sociale și economice.

Industria mică și comerțul vor trebui protejate cu toate puterile statului, ca să nu piară față de concurența industriei mari.

E vorba aici de existența acelor mii și mii de familii, cari dau cea mai însemnată pătură a structurii sociale a unui stat modern.

Dar, pe de altă parte, statul va trebui să facă posibilă dezvoltarea sănătoasă a acelei industriei mari, care este chemată a valorifica bogățiile naturale ale țării noastre și care va avea să producă acele articole industriale, pe care numai o industrie mare este capabilă a le produce.

Infruntând concurența producției din străinătate, Ardealul nostru este cel mai bogat ținut ce se poate închipui, și va trebui să exploatăm aceste bogății, având perspectiva unei miraculoase dezvoltări a țării noastre și a poporului românesc.

Va trebui, că noi să întronăm dreptatea socială și în ceea ce privește suportarea sarcinilor publice. Un stat modern se susține cu mari cheltuieli. Daunele războiului sunt colosale și mizeria neînchipuit de multă după sângerosul conflict mondial.

Statul va trebui să dea tot ajutorul, însă nu va fi cu putință menținând sistemul prezent de impozite.

Prin urmare, minimum de existență va trebui scutit de dare; va fi nevoie să se introducă darea progresivă; iar câștigul de război să fie supus la impozite însemnate.

Statul va trebui să și dezvolte într-o largă măsură stabilimentele sale industriale, pentru a realiza însuși un câștig și pentru a influența în chipul acesta muncă productivă.

Tot statul va trebui să ia parte la industria mare, care produce articole de primă necesitate și înainte de toate va fi silit să ia parte la câștigul particularilor, care ar rezulta din conjuncturi independente de muncă și invențiozitatea întreprinzătorilor particulari.

Și va mai trebui, ca între marginile acestei reforme sociale și financiare să rezolve problema participării muncii la câștigurile capitalului, ceea ce va fi mai ușor de realizat la noi decât în alte țări, deoarece noi avem să ne creștem de-abia acum industria mare și în consecință noi putem s'o îndrumăm dela început pe calea cea bună, pe câtă vreme în celelalte state, unde industria mare este extrem de dezvoltată, această îndrumare nouă poate întâmpina greutăți pe care noi le avem numai într-o măsură foarte mică.

Ca să putem face însă față acestor întocmiri salutare pentru stat și națiune, trebuie să ne jertfim, înainte de toate, ambițiunile personale și părerile individuale, supunându-le voinței colective a națiunii.

Să fim uniți și solidari în gândirile mari, cari au nevoie să primeze față de orice tendință particularistă.

Să jertfim obolul nostru cu drag pentru visteria statului, pentru că un stat modern numai cu cheltuieli mari se poate susține și mai presus de toate, să trimitem feciozii și frații noștri cu toată dragostea în armata română, ca să apere patria și moșia noastră străbună.

Noi vom lucra din toată inima, că pacea să fie încheiată cât mai curând, o pace demnă și dăinuitoare; dar până când se va putea face această pace, armata română va trebui să stea neclintită la locul ei.

Am plătit până acum dări enorme unui stat străin și ne-au murit sute de mii de flăcăi pe câmpuri de luptă străine.

De ce nu am sacrifica acum, cu toată inima, pentru mărirea statului nostru propriu și pentru gloria națiunii noastre?

Este o onoare pentru un Român ca să poată fi astăzi soldat și o rușine eternă pentru acela care se susține dela datorita sa.

Numai dacă examinăm această stare largă a problemelor de rezolvit putem să ne dăm seama de adevărul mare, că poporul românesc este avizat la deplina unitate, ca să poată satisface toate necesitățile de stat.

Partidul național român, ai cărui aderenți suntem cu toții, reprezintă ideea acestei unități naționale desăvârșite.

Partidul național român, reprezintă totodată continuitatea cea mai consecventă în toate lucrările noastre naționale.

Partidul național român, începând dela anul 1848, a reprezentat ideea unității naționale desăvârșite în simțire, în gândire și în acțiune.

Acest partid național, care cuprinde în sine întreg poporul românesc din Ardeal, părțile ungurene și Banat, a desfășurat steagul libertății naționale în anul 1848, acest partid național a susținut apoi lupta de rezistență națională față de cotorpitorii străini, organizând marea adunare dela Alba-Iulia, care, în libertate, nesilită de nimeni, urmând conștiinței naționale, a decretat unirea tuturor Românilor, a înfăptuit astfel în mod firesc și organic unitatea națională.

Acest partid național va lupta și pe mai departe pentru unirea în simțiri și în gândire, stăruindu-se pentru înfăptuirea desăvârșitei uniri, a desăvârșirii naționale și a dreptății sociale.

Alba-Iulia înseamnă tradiția națională, înseamnă ideea unității naționale și totodată reluarea rolului conducător și civilizator al Gintei Latine în orientul european. Și atunci, când am urmat invitații Dumneavoastră de a primi mandatul ce mi ați oferit, am fost înfrățit cu Dumneavoastră în gândul de a servi și a lucra din toate puterile, în marginile ideilor acestora, reprezentate prin trecutul Cătății lui Mihai Viteazu.

În acest înțeles și în serviciul acestor gânduri, cer încrederea și votul Dumneavoastră.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandantul Trupelor din Transilvania ordonază, că

1) Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în ori ce chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da părerile despre operațiunile de război, sau despre situație și mișcarea trupelor, precum și ceice vor critica poruncile date de autoritățile militare sau ori ce alte măsuri cu privire la armata română.

2) Ceice să vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, să vor pedepsi de judecători militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii de Lei.

Când însă faptele de mai sus să vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

Răvaș politic.

După un an.

S'a împlinit anul, săptămâna trecută, decând inimosul deputat naționalist român din dieta ungară, domnul Dr. Alexandru Vaida-Voevod, în urma unei hotărâri luate din partea comitetului central al partidului național român din Transilvania și Ungaria, a făcut în dietă memorabila declarațiune, că poporul român se consideră de ieșit din legăturile pe cari le-a avut cu statul ungar și vrea ca singur să-și croască soarta și viitorul. Din acest prilej domnul Iuliu Maniu, prezidentul Consiliului Dirigent din Sibiu a trimis domnului Vaida o telegramă călduroasă, mulțumindu-i pentru munca din trecut și pentru aceea pe care o dezvoltă și azi pentru asigurarea drepturilor neamului românesc și ale României unite.

Manifest.

Comitetul executiv al partidului național român din Transilvania, Banat și ținuturile românești din Ungaria a adresat un frumos manifest alegătorilor, îndemnându-i se iee parte la alegerile cari ne stau înainte și cari au se încoroneze stătea veacuri de jertfă, făcând din tolosirea dreptului lor de cetățeni ai statului un prilej de curată sărbătoare națională în România-Mare. Din manifestul în întregime la alt loc în numărul de față al foaiei noastre.

* Dela Paris.

Membrii Consiliului suprem dela Paris, examinând cu deamănuntul raportul domnului Clerk, au compus o notă nouă, pe care au trimis-o guvernului român din București. În această notă sunt înșirate toate chestiile încă nerezolvate cu privire la România și care au dat naștere la neînțelegerile dintre Antantă și guvernul român. În unele puncte Consiliul suprem declară, că nu-și poate schimba punctul de vedere, iar cu privire la ocrotirea minorităților se dă o explicație, dela care se așteaptă să liniștească și mulțumească guvernul român. Cu privire la rechiziționările făcute în Ungaria, se spune în notă, că se va trimite o comisiune specială, care se face inventarul tuturor bunurilor rechiziționate din Ungaria.

* Ungarii la Paris.

Antanta nu recunoaște de legal și constituțional guvernul unguresc al lui Friedrich și astel la Conferința de pace vor fi invitați, nu reprezentanți de ai guvernului, ci reprezentanții tuturor partidelor politice din Ungaria, fiindcă ele reprezintă țara și ele, partidele, trebuie să iee răspunderea pentru împlinirea tuturor punctelor cari vor fi cuprinse în tratatul de pace. Când scriem aceste șire, poate că delegații Ungariei au și primit invitarea să se prezinte în fața Conferinței de pace, pentru a lua în primire contractul care e gata, căci Consiliul suprem vrea să vadă legată pacea și cu Ungaria cât mai curând.

Manifestul partidului național.

Adresat tuturor alegătorilor.

Români! Cetățeni alegători din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș!

Unirea binecuvântată cu Regatul liber al fraților noștri își arată roadele sale: suntem în fața alegerilor de deputați și senatori pentru adunarea constituantă a României întregite.

Suferințele de veacuri, cu toate amintirile lor întunecate, ni-se ivesc de departe, acum când din mila lui Dumnezeu și vrednicia neamului, trimișii pământului nostru strămoșesc vor fi aleși pentru adunarea legislativă dela București. Acest act constituțional deschide viața noastră cea nouă, după un șir de lupte seculare. Cătușele trecutului sunt rupte pe vecie, libertatea națională își pune în lucrare binefacerile ei.

Recunoaștea tuturor izmlilor românești se îndreaptă din acest prilej spre poporul Regatului de ieri, care cu jertfa avuțisă și cu sângele vitejilor săi soldați, a răscumărat desrobirea noastră.

Credința eternă a neamului chemat la viață va răsplăti dragostea și va cinți înțelepciunea Suveranului și Dinastiei, care urmând cele mai sfinte tradiții ale sufletului românesc, a tras sabia pentru noi.

Gratitudinea neștirbită va însoți în analele Istoriei noastre, națiunile cari în lupta mare pentru justiția lumii, ne-au oferit frăția lor de arme.

Români, Cetățeni, Alegători!

Partidul național român al acestor ținuturi, în continuitatea acțiunii lui politice, face apel și cu acest prilej la conștiința voastră.

Partidul național este depozitarul trecutului și chezușia prezentului nostru.

Născut din idealul național și din principiul orânduirii democratice, Partidul național român, dela 1848 până astăzi a cuprins în sine însăși afirmarea istorică a existenței noastre. Acest partid, oglinda vie a neamului, trăgând ultima consecință a credințelor sale, a pregătit și a organizat adunarea dela Alba-Iulia la 1 Decembrie 1918, când poporul nostru prin libera sa voință și-a hotărât unirea desăvârșită cu Regatul român.

Partidul național își desfășură înainte munca sa în temelul principiilor fundamentale dela Alba-Iulia.

Partidul național lucrează pentru consolidarea internă a vieții de stat, având ca țintă nivelarea cât mai grabnică și cât mai definitivă a neamului nostru integral.

Partidul național vede în România întregită un stat național, în care minoritățile etnice, se vor bucura de toate drepturile politice și culturale.

Partidul național, conștient că în structura actuală a poporului nostru, izvorul cel mai de căpetenie al energilor îl găsește în țărânimex noastră, conștientând tradițiile trecutului său, va căuta se înfăptuească reformele menite a întări cea mai viiguroasă pătură a neamului pe tereul politic, cultural și economic.

Înțelegând necesitatea unui echilibru social, Partidul național va sprijini măsurile de a se crea o pătură mijlocie de comercianți și meseriași, acordând în același timp, protecția cavenită clasei muncitoare.

Aprețind importanța unei culturi naționale și rolul bisericii în condițiunile speciale de trai ale poporului nostru, Partidul național va stăru pentru naționalizarea și răspândirea învățământului de toate gradele și va urmări cu un deosebit interes, dezvoltarea instituțiilor bisericăști.

Români, Cetățeni, Alegători!

Urmând drumul cunoscut al luptelor noastre de demult, dându-ne seama de misiunea ce ne așteaptă în patria mamă, înspirați de idealul unei vieți naționale consolidate pe temelul unei reale democrații, Partidul național, încredințat că Româniunea își poate aștepta întărirea ei de mare

numai dela o liberă manifestare și dela păzirea cu atenție a principiilor constituționale, vă chiamă la urnă, curându-vă, ca de atâtea-ori în trecut, dragostea și aliphea Voastră.

Români!

Înfățișați-vă cu toții la alegerile cari încoronează astăzi atâtea veacuri de jertfă și faceți din exercițiul dreptului vostru de cetățeni, un prilej de curată sărbătoare națională în România-Mare!

Comitetul executiv al partidului național român.

Președinte, Iuliu Maniu. Membri: Gh. Adam, Romul Boilă, Victor Bontescu, Valer Braniște, Tiberiu Brediceanu, Constantin Bucșan, Vasile Chindriș, Vasile Goldiș, Octavian Goga, Emil Hațiegan, Vasile Lucașu, Teodor Mihail, Anton Mocioni, Valer Moldovan, Sever Mică, Aurel Nilvan, Nestor Oprean, Ștefan C. Pop, M. Popovici, Vasile Siftu, Ioan Sucia, Ștefan Roșianu, Al. Valda, Aurel Vlad, Nicolae Zigre.

Campania electorală.

Adunările populare din Șeica-Mare, Agârbiciu și Bula.

Raport special.

Între noule circumscripții electorale aceea a Șeicii-mari din județul Târnava-mare, cuprinde comune, al căror locuitorii au fost în trecut mereu în pasivitate la alegeri, fiindcă după vechea lege electorală ungu-rească, alegătorii români erau în minoritate.

Afară de vreo 4 sate, unde sunt și Sași, comunele din noua circumscripție electorală a Șeicii mari sunt curat românești, și alegătorii de aici arată că sunt conștii de drepturile pe care li le dă noua lege electorală.

La adunările populare ținute Duminică în 19, și dăvă în 20 Octomvrie, în Șeica-mare, Agârbiciu și Bula, alegătorii au luat parte în număr mare, pentru a asculta vorbirea de program a candidatului partidului național din acest cerc, scriitorul I. Agârbiceanu, directorul „Patriei” din Cluj.

Fruntașii din Șeica-mare și jur, în frunte cu Anușă, Morușă, Ivan, doctorul din Șeica-mare Deak, directorul „Ajutorului” Nistor, l-au însoțit pe candidat pretutindenea.

Di I. Agârbiceanu a ținut în toate trei adunările vorbirea de program, în care a arătat pe înțelesul tuturor programul de muncă al partidului național român. D-Sa a fost primit pretutindenea cu dragoste, fiind numele și activitatea D-Sale cunoscută pretutindenea.

Locuitorii din Agârbiciu, de unde se trage originea candidatului, l-au făcut o manifestație de deosebită simpatie.

Timul nefavorabil l-a oprit se mesgă în toate satele, cum i-a fost dorința. Sâmbăta și Duminica viitoare își va ținea vorbirea de program în partea nordică a circumscripției, în comunele cari se țin de plasa Agnizei.

Circumscripția Șeica-mare are alegători înțelegători, țărani deștepți, cari știu aprecia împrejurările între cari mai suntem și azi. Va trebui însă, ca Șeica-mare să albe pretură și judecătoria, mutându-se acetea dela Mediaș, centrul firesc al întregii circumscripții fiind Șeica-mare. Drumul spre Mediaș sau Sibiu, pentru cele mai multe din aceste sate trece prin Șeica-mare. Și apoi e de dorit, ca Români de aici să nu mai fie dependenți tot de vechile activități răsăsești din Mediaș, ci să-și albe propriile lor autorități administrative. Coresp.

Luptele dela Tisza-Füred

Descrișă de unul care a fost de față.

Un martor ocular descrie în mod amănunțit luptele pe care le a avut Regimentul 84 infanterie, recrutat din județul Bistrița-Năsăud, cu trupele bolșeviste maghiare, la Tisza-Füred, în Iulie anul curent. Raportul său despre cele văzute a fost publicat în „Viitorul” numărul din 29 Septembrie a. c. și sună astfel:

Trecuseră lunile Mai și Iunie decând inamicul aruncat dincolo de Tisza, mai dădea doar ici colea semne de viață, dar atunci sentinela noastră neadormită îi da de veste, că pe aici nu se trece. Așteptam cu nerăbdare timpul să mai înroșim încă odată apa Tisei, ca cu cel pe care îl repusesem cătră sfârșitul lui Aprilie. Liniștea de odată se sfârși, cătră a doua jumătate a lui Iulie. Diferite vești ne soseau, că dușmanul nostru, după ce terminase cu amicii noștri dela nord (ca Ceho-Slovacii), se pregătește în grabă să vină spre noi. Luăm toate măsurile și ne pregătim să-i primim cu multă bucurie, întrebându-ne însă, dacă vor avea încă odată curajul se dea pept cu noi.

Intr'o frumoasă noapte de Iulie, cu cerul instelat, când pe malurile Tisei plutea liniștit valul alburii al nopții, liniștea se intrerupse deodată de tunurile noastre, care împușcau într'acolo, unde se îngrămădisse dușmanul. Valea Tisei răsuna, de și se făcea părul mălucă. Obuzele noastre când se spârgeau acolo la dușman, pare că se cutremura pamântul. Se trage, se trage mereu, nu se aude nimic dela el, dar deodată două detunături se aud dela inamic. Ce sant, unde merg obuzele? Le auzim șueratul, merg pe sus și se sparg înapoi la noastră, departe!

Acesta este primul glas, care ne dă de veste că este aproape. Trage el, dar și tunarii noștri nu se lasau de loc. Acum să îl văzut muzică frumoasă! Ne pregătim, toți suntem la posturi și veghem, nu cumva l-o învăța dehal rău să înceapă și cu noi altă muzică? De astă dată pare că nu îndrăznise și după un ceas de tunete valea Tisei intră din nou în același tăcere. Broșetele și buzele începură muzica lor obicinuită.

Trecură două zile și două nopți; ici colea pușcături de mitraliere, dela posturile

lor, mai numeroase acum, și mai dese. La 20 Iulie fac încercări de trecere. La Dorozsma sunt asvârșiți înapoi, la Tisza-Dorzs sunt înecați. Când ni se comunică în mijlocul nopții, tresărim de bucurie și sunem voloși să-i trimitem și noi pe Tisza la vale.

În ziua de 20 Iulie, seara soarele se pogora spre apus, după ce în cursul zilei ni se spusese de ofițerii noștri: „Feciori, fiți cu băgare de seamă, ochii în zece părți, acum a venit timpul să dați lovitură de grație, ca să vă binecuvânteze părinții voștri. Pe voi v'au trimis umbrele celor morți să-l răzbanati. Fiți domni de numele vostru și dați pildă, că voi sunteți destinați de Creator să arătați lumii întregi vitejia voastră...” Au știut bine șefii noștri, când ne-au îmbărbătat cu asemenea cuvinte, că dușmanul, care se adunase în fața noastră, se va lupta cu înverșunare. Numai de cât ne trezim, că dinspre inamic răsună: Bum, Bum, Bum, Bum!

Trăge mereu. Ai noștri răspund și ei, dar dușmanul itage cu înverșunare de și se parea un Iad. Acum simțim că nu e de glumit! Glasul tunului nu mai încetă toată noaptea, decât în ziua următoare, tocmai spre seară. Noaptea îl așteptam să vedem pe unde au de gând să înterce trecerea. Colo la pod șgomote de căruțe și glasari multe. Tunarii noștri împușcau din când în când acolo. Spre ziua auzim dese detunături de armă, mitraliere și tunuri spre pod și ghicim că dușmanul acolo vrea să-și arate puterea. Se luminase bine de ziua. Încercările de trecere nu reușiseră, și eram tavi. Apa Tisei între două zăvoale mari mai jos de pod ne înșela vederea și dușmanul acolo se folosește și trece două companii, și mai sus cam ca un pluton. Acum feciori! ne strigau ofițerii noștri, „nu vă lăsați, în Tisza cu ei!” Sunt respinși, încep să fugă, alții sar în Tisza, nu reușesc. Obuzele sfășiau aerul, nu mai auzeam nimic, dușmanul voia cu orice preț să treacă la noi. Sunt ceasurile 9, când eram stăpâni pe situație, dar iată mai târziu, că vedem valuri peste valuri înalțându-se. Sunt mulți! mulți de tot. Acum vedem cu cine luptăm; erau 5 batalioane de unguri și un batalion

internațional, compus din ruși, sârbi, germani, etc. Ne sosesc în ajutor puțiri frați din al 2-lea batalion și oprim valurile dușmane, dar ei tot trec mereu, tot mai mulți și lupta se încinge grozav; nu ne lăsăm, îi împingem iar spre apă; cătră calea ferată însă dușmanul face mișcarea de înconjurare. Este oprit de frații noștri, cari luptau la pod pe viață și pe moarte. Cad și dela noi, dar și dela ei cu grămada. Dușmanul se întărește din nou la calea ferată și mișcarea de înconjurare începe să reușească, când șefii noștri văd, că nu mai e chip și cedăm puțin presiunii dușmanului.

Suntem puțini, acum vedem, dar ce să facem? Ne retragem, ne organizăm, ocupăm altă poziție și inamicul nu îndrăznește să ne mai ataca. Era ziua de 23 Iulie, pomorâtă, parcă și cerul se întunecase, într'adins. Sosesc ajutoare. Vedem cum vin și vin mereu frații noștri, pedestrași și tunari, ne pregătim de plecare noaptea și în ziua de 24 Iulie sburăm ca vulturii la atac. Prima linie a dușmanului o dăm peste cap. Ajungem repede la Tisza-Füred, și aici avem să ne arătăm tăria. Tunurile noastre și mitralierele sfășiau aerul, inamicul cu încăpățănare nu mișcă de loc. Lupta e grozavă. Tunarii noștri împușcau tare marginea satului Tisza-Füred, fug Ungurii, fug Sârbi. Rușii nu se mișcau. Tunarii noștri grămădesc granatele asupra Rușilor și îi punem în desordine. „Acum după ei, la pod!” auzim vocile ofițerilor noștri! Ca vântul năpraznic am ajuns la pod; aici să fi văzut lupta cea grozavă! Tunarii noștri împușcau, noi împușcam și îndrăzneșii noștri dușman de ei neputând trece în repezeală Tisza fiindcă eram în spatele lui, mulți s'au înecat, mulți s'au fost omorâți, ca 1000 cadavre ramase pe câmpul de luptă, iar vre-o 600 au fost luați prizonieri.

Mulți au fost, puțini au scăpat cu viață. Tot ce au avut le-a rămas pe câmp. Zeci de mitraliere, sute de arme, muniție multă și un tun, care s'a îndreptat tot asupra lor, de tunarii noștri. La orele 4 dușmanul nu mai exista. Frații noștri, Români și Sârbi din Ardeal, se luaseră la întrecere cu frații noștri din Regat, soseli în ajutor, ca să arăte lumii, că Tisza este hotarul pentru care luptă și nu altul. Aici rămân de vecl, ca niște pietre de graniță mormintele celor căzuți, pentru fixarea de-

FOISOARĂ

Cănele mântuitor.

(Urmare.)

Dar lordul stetea locului, nedumerit, că ce poate să fie și nehotărât, că ce are să facă. Cănele să aruncă din nou la el, îl prinse cu dinții de îmbrăcăminte și începu să-l tragă după sine cu toată puterea, și pe când își arăta astfel îngrijorarea, iubirea și alipirea față de stăpân, tremura bietul căne, ca frunza de plop, într'una.

— „Aici nu sunt lucruri curate!” zise lordul către servitor.

— „La aceasta mă gândesc de mult și eu, Măria Ta, și dorința mea ar fi, că mai bine să ne urmăm drumul prin înunerec, decât se rămânem aici.”

„Acum e prea târziu, — zise lordul, — pentrucă din o primejdie nesigură ne-

am duce la o primejdie sigură. Ce ști, ce ni-se poate întâmpla prin pădure! Tu unde dormi?”

— „Aici, alături, — răspunse servitorul, — într'o cameră mică, iar pe treptele aceste din dreapta ajungem la o altă cameră.”

— „Culcă-te, — încheiă lordul discursul, — arme de apărare avem. Acela dintre noi, care va avea mai întiu motiv de îngrijorare va deștepta pe celalalt. De altcum se poate, că toată temerea, nu e decât o simplă închipuire.”

Pe când se purta discursul acesta, cănele umbla neliniștit, iar când servitorul a părăsit camera stăpânului, l'a petrecut până la ușe, aruncând mereu ochii la stăpân, ca cum ar fi voia să i spună: du-te cu el! Lordul făcu câțiva pași spre ușe și cănele sări în sus de bucurie crezând că stăpânul său l'a înșeles și părăsește camera, dar se întristă iarăși când văzu, că lordul s'a dus la ușe numai pentrucă să o încuie.

Purtarea aceasta curioasă a cănelui, pricinuită mare îngrijorare lordului; de altă

parte însă se rușina, că l'a cuprins o astfel de temere, deocamdată fără nici un motiv cunoscut. Cănele se postase la un anumit loc în cameră și de acolo nu se mai mișcă, având însă ochii necontenti îndreptați spre stăpânul său. Acesta luă o perină din pat și o puse sub credinciosul său căne, ca să se odihnească și el bine, apoi se culcă, dar îmbrăcat. Nu putu însă adormi nici el, nici cănele, care din când în când se scula, umbla prin cameră și miroasa. Se apropia apoi de patul lordului și începea să latre în mod fânguitor.

În cele din urmă lordul, obosit de drum și de aierul aspru din pădure, adormi. Cănele însă îl deșteptă încurând și alergând la ușa dela ojaea de alături, începu se o zgărie cu labele și se o roada cu dinții, hărăind în mod foarte ciudat. Lordul sări din pat și luă în mână pistolul, pe care la culcare îl pusese sub perină.

Furtuna trecuse, ploaia încelase, era liniște deplină și se putea auzi bine tot ce se întâmplă în casă. Mânia cănelui creștea

Finalitățile a hotărârilor Românișmului. Soarele palid și roșu al zilei de 24 Iulie apune se pare mai încet ca altă dată, privind înapoi pe cei căzuți, pe frumoasele covoare de verdeață și flori depe malul Tisii, iar umbra nopții acoperă cu vâlul său negru, mormintele Eroilor!

Un martor ocular.

Situația în Rusia

Știri venite din Varșovia spun, că lupta contra revoluționarilor ruși, contra bolșevicilor, devine tot mai energică. Goana asupra evreilor încă se continuă fără cruțare. În Moscova populațiunea a aruncat multime de grânate asupra bolșevicilor, iar trupele generalului Iudenic se apropie tot mai mult de Moscova, ceea ce încurajează populațiunea și o face să pășască cu toată rezoluția în contra oamenilor lui Lenin. În luptele date pe străzile Moscovei au fost numărați 110 morți și 380 răniți. Se crede deci, că guvernul bolșevicilor nu mai poate să se susțină multă vreme, poate că numai câteva zile.

Expoziție comercială în Timișoara.

Camera de comerț și industrie din Timișoara, capitala Bănătului, a luat hotărârea, că după ce se va ține Congresul economic din București, să aranjeze numai decât un târg de mustre de mărfuri în Timișoara. Scopul acestui târg ar fi acela, că pe deoparte fabricanții și industriașii din Bănat se arde lumii ce știu și ce pot produce și din aceea ce produc, ce pot se vândă în mare, altor comerțianți din întregul stat român, spre desfacere, iar pe de altă parte ca comerțianții din alte părți de țară încă se poată arăta ce au de vândare, pe la ei ce se produce, ce se fabricază, cu deosebire lucruri de prima necesitate. Prin urmare, la expoziție poate să participe fiecare comerțiant și fabricant, ori industriaș, care are ceva de vândare în mare, dar are să se anunțe la Camera de comerț și

industrie de care se ține și delă care va primi apoi toate informațiunile necesare. Din Timișoara s'au trimis fiecărei Camere de comerț și industrie tipăriturile de trebuință pentru cei ce își vor anunța participarea la expoziție. Scopul urmărit e bun și laudabil, din care motiv nu putem decât să recomandăm tuturor comerțianților, fabricanților și industriașilor de pe teritoriul întregii Români, ca să participe la acest târg mare de mustre, pentru a contribui pe calea aceasta la o eventuală ieșire a prețurilor îngrozitor de urcate pe cari le au astăzi toate mărfurile de pe piață.

Boala președintelui Wilson.

Știrile venite din America anunță, că președintele Statelor Unite americane, domnul Wilson, se află mai bine, cu toate, că de o deplină însănătoșare nu poate fi vorba. Cumcă boala s'a îndreptat spre bine se poate vedea și din faptul, că fetele președintelui Wilson, cari fuseseră chemate la patul tatălui lor, au plecat eară din Washington. Papă delă Roma s'a interesat pe cale telegrafică la secretarul lui Wilson despre mersul boalei președintelui, exprimându-și dorința ferbinte de a-l ști cât mai curând reinsănătoșit, iar secretarul, domnul Tumuly, a răspuns tot pe cale telegrafică următoarele: „Vă mulțumesc pentru amabila D-vostre depeșă, cu cordialitate, precum și pentru interesul manifestat. Sunt fericit a vă putea comunica, că președintele se află mai bine.“ Va se zică, oficios, președintele Wilson se află mai bine; în cercuri particulare americane însă se vorbește, — după cum scriu ziarele engleze, — că medicii, cari îngrijesc pe Wilson, nu spun poporului adevărata stare a boalei, care ar fi foarte gravă, din care motiv și îngrijorarea lor e foarte mare. Pentru a nu purta singuri răspunderea, au chemat la patul bolnavului pe cei mai vestiți specialiști din statele unite, cari au constatat apoi, că boala de creeri, pe care o are pre-

ședintele Wilson, nu se arăta până acuma în formă îngrijitoare, dar în cel mai bun caz președintele Wilson totuși nu se va putea ocupa cu afacerile publice timp de câteva luni. De aceea a luat apoi senatul american hotărârea, ca să-l suplinească deocamdată secretarul de stat Lansing, și de altcum inițiat bine în toate afacerile, pentru că vice-președintele, poate să-și iee locul, după constituție, numai în caz de moarte, iar în caz de boală îl substituie secretarul de stat. Prin urmare, la ședințele conferinței de pace domnul Wilson nu va mai participa.

Mobilizare în Bănat.

După-cum suntem informați, Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Bănătului și ținuturilor românești din Ungaria, va chema încurând la arme și pe bănațenii contingentelor obligate la serviciul activ, pentru a se face organizarea militară a Bănătului. Prima zi de chemare va fi probabil ziua de 15 Noemvrie a. c. Modul cum va răspunde populația din Bănat chemărilor la arme, nu va putea se rămână necunoscut în statele învecinate, iar acest fapt va contribui mult la judecarea corectă a stărilor delă noi. De aceea, atragem din vreme atențiunea cetitorilor noștri din Bănat asupra acestei mobilizări, care va fi ordonată pentru Bănat, îndemnându-i de pe acuma, ca în mod serbătoresc și impunător să se prezente toți în fața comisiunilor, dovădindu-să astfel de vredniei urmași ai talnicilor lor înaintași, ai bravilor grănițeri bănațeni de odinioară.

Vinovații războiului

Ministrul de externe al Austriei, Dr. Renner, a făcut interesante declarațiuni într-o mare adunare electorală.

A spus următoarele: „Astăzi ne-am convins (cei din Austria) din acte, că principalii responsabili ai războiului mondial au fost cei delă ministerul de externe din Viena. Conte Berchtold, magnații uuguri și poloni, ei sunt

mereu și acum cerca cu dinții se facă cumva să se deschidă ușa dealături. Lordul nu mai trăgea acum la îndoaie, că acolo trebuie se fie ceva ce provoacă frica și mânia cânelui, dar mîntea așa i spunea, ca să nu facă nici o încercare de a deschide ușa care și de altcum era baricadață cu ceva pe dinlăuntru. În cealaltă ușe bătu acum cineva cu putere și strigă: „Deschide, Maria Ta!“ Era servitorul, care deschizându-să ușa întră.

„E liniște în casa aceasta, — zise el, — pentru că eu nu am închis încă ochii, de grija ce o port Măriei Tale, dar ce are cănele de latră și se înguește într'una?“

— „Nu știu încă, dar trebuie se aflu, — răspunse lordul, — fie ce va fi.“

Zicând aceste, se repezi asupra ușii la care se afla cănele cu atâta putere, în cât se deschide ușa, iar cănele întră repede în cameră și lordul cu servitorul după el. Dar făcându-se curent, lumina aprinsă, pe care o avea servitorul în mână, se stinse și nu putură vedea nimica. În

fundul camerei se auzi ceva mișcare. Lordul descarcă pistolul pe nimerite, pentru a speria pe cel din odaie, dacă e om, dar în momentu, acesta cănele începu să schilălească. Glonțu îl nimerise pe el. În odaia lordului întră acuma și crășmarul, cu lumina aprinsă în mână și mirat întrebă, că ce înseamnă zgomotul acesta noaptea și pușcătura? Și venită și alți oameni din casă, dar lordul fără a sta de vorbă cu ei, luă lumina din mână crășmarului și întră în camera de alături, se vadă ce s'a întâmplat cu credinciosul său căne.

— „Ușa e deschisă? — strigă acum crășmarul. Suntem pierduți!“ Și dispăru împreună cu cealaltă. Speriat întră servitorul în cameră și numai atâta putu spune: „Vai, ce am văzut, Maria Ta“, — apoi căzu la pământ leșinat.

Pe când lordul căuta se deie servitorului său îngrijirea trebuincioasă, pentru ca să-și revină în fire și se gândea și la aceea, că oare ce a putut pricinui leșinul servitorului, întră cănele în cameră, schiopă-

tând rău și lăsând în urma sa stropi de sânge. După-ce cu mare greutate ajunse până la stăpân, se așază jos, la picioarele acestuia privindu-i în față, cuprins de o vădită temere. Toate mișcările sale arătau, că are, nu numai durere, ci și frică, dar aceste nu l preocupau, ci își arunca mereu ochii, când la stăpân, când spre ușa camerei vecine, ca și cum ar fi voit se spună, că acolo mai este ceva de văzut, nu e descoperit încă secretul întreg.

Lordul luă pistolul din mână servitorului său, care era leșinat și acum, și întră în camera de alături, pe ușa deschisă. Cănele cu mare greutate, dar plin de bucurie, îl urmă. Aci văzu lordul, că din cameră se poate eși în curte, prin o ușe falsă. În fața ușei acesteia, în curte, erau nișe trepte sricate, iar pe trepte un sac mare, plin de pete de sânge. Unele erau proaspete delă căne, dar erau și pete uscate, cari trebuiau se fie mai vechi.

(Va urma.)

acea, cari au prăvălit Austria în mizerie. Astăzi țara se găsește într-o astfel de situație, încât nu poate rămânea de sine stătătoare." Vorbele au fost adresate celor din adunarea electorală, dar cu gândul ca să s'ajungă până la conferința de pace și se înduioșeze pe membrii acesteia ca se permită Austriei să se alăture la — Germania.

Dreptul de alegere al soldaților.

Prin ordonanța numărul 15.276, dată din partea Resortului afacerilor interne al Consiliului Dirigent, se regulează dreptul de alegere al soldaților. În înțelesul acestei ordonanțe, soldații activi, ofițeri și soldați, cari fac serviciu activ, nu au drept de alegere, nici în cazul dacă ar fi trecuți în listele alegătorilor. Au însă drept de votare, și pot fi chiar aleși, rezerviștii, cari în urma stărilor excepționale dela noi, au fost chemați la arme și fac de prezent serviciu militar activ, atunci, când întâmplător se află acasă, în comuna lor de domiciliu, în concediu, ori fac serviciu militar în comuna lor. De pildă, rezerviștii din orașul Sibiu, dacă se află în Sibiu în ziua de alegere, pot să se prezinte în localul de votare și să-și dea votul pentru candidatul care le convine. Astfel de soldați rezerviști, ori glotași, pot se fie chiar și aleși, dacă sunt propuși spre candidatură, și președinții de alegere sunt dator să-i primească de candidați. Tot așa trebuie se fie primiți și la votare, dacă sunt trecuți în lista alegătorilor, fie că se prezintă la votare în uniformă militară, ori în haine civile. Rezerviștii și glotașii, cari se află departe de comuna lor de domiciliu, nu-și pot însă exercita dreptul de alegător, fiindcă fiecare alegător numai acolo poate vota, unde e trecut în listă, dar dreptul lor de alegători rămâne neatins, numele lor fiind trecute în listele de alegere.

Guvern pentru alegeri.

Am spus cu altă ocaziune, că dacă avem astăzi un guvern de generali, vina este a politicianilor din vechiul regat, cari nu-au fost în stare să-și calce pe inimă nici în momente atât de grele ca cele de astăzi, dându-și mâna pentru a forma un guvern de concentrare națională, un guvern al țării întregi. Dar guvernul de generali de astăzi e numai un guvern pentru alegeri. Cum trec alegerile, va demisiona. Insuși domnul ministru prezident, general Văitoianu, o spune aceasta în declarațiile făcute în fața unui confrate din București, căruia i-a spus următoarele:

„Nu vreau se cunosc motivele, pentru cari un partid sau altul are interesul să se abțină dela alegeri. Am dat tuturor deplină libertate pentru întruniri și propagandă electorală. Voi face totul, ca alegerile să fie libere. Cine vrea, se prezintă la alegeri, cine nu vrea, se abține. Toată lumea însă trebuie să păstreze ordinea. Turburările vor fi reprimite cu ultima energie. Cei cari strâng foc mult, se știe, că eu am apă multă. *Eu am un mandat imperativ, se fac alegerile și le voi face!* Nu fac politică. A doua zi după constituirea parlamentului voi demisiona. Sunt militar și nu vreau să fiu pe viitor decât tot soldat. Aceasta se fie o dovadă de imparțialitate pentru oricine.”

Cuvintele acestea ale domnului ministru prezident ne întăresc în credința pe care am avut-o din capul locului, că între împrejurările date, criza de guvern în statul român nu putea se fie mai bine și mai norocos rezolvată, decât cu felul cum s'a rezolvat, cu numirea guvernului de generali.

Bancnote prevăzute cu stampile false.

În timpul din urmă s'au ivit în circulație bancnote de coroane, prevăzute cu stampile false.

Falsificatele sunt toate nereușite și se pot recunoaște la primă vedere, după cioplitura primitivă a literelor și a mărcii țării. În special este bătătoare la ochi stângăcia, cu care s'a emisat marca țării. (emblemă) din mijlocul stampilei, lipsind multe amănunte depe falsificate.

Se strage atențiunea publicului asupra adevăratelor stampile, care au textul turnat în o literă caracteristică, uniformă și neimitabilă, apoi asupra fiștei, cu care e turnată marca țării pe adevăratele stampile. Cine a observat cu atențiune câteva stampile veritabile, ușor poate recunoaște falsificatele.

Falsificatele nu vor putea beneficia de protecția statului român la rambursare.

Se provoacă deci publicul să observe stampilele și în caz de îndoială, nu numai să refuze falsificatele, ci imediat să anunțe cazul descoperit la cea mai apropiată autoritate, care va lua proces-verbal și va pune în curs urmărirea falsificatorilor pentru această crimă.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor.

A apărut Abecedarul!

A apărut: **Abecedar** de Dr. Ioan Stroia, revizor, fost profesor la „Seminarul Andreian“, Dumitru Lăpădatu director școlar și Iuliu Crișan subrevizor. Ediția VI-a. Aprobata de Consiliul Dirigent sub Nr. 1362/1919. Prețul 2 lei. Acesta e abecedarul introdus de prezent în școlile populare. Se poate procura dela Librăria „Foaia Poporului“ Sibiu, strada Măcelariilor Nr. 12.

Informațiuni

Dela Curte. Majestatea Sa, Regina noastră Maria, a plecat în călătorie la Italia, unde va vizita mai multe localități, stând prețindenea câteva zile, apoi va merge la Roma, unde va fi primită cu onorurile convenite la Curte, ca oaspe plăcut al Soveranilor italieni.

Domnul Mișu acasă. Domnul N. Mișu, fost ministru plenipotențiar la Londra și delegat al României la Conferința de pace, a sosit din Paris la București și a depus jurământul de fidelitate în mâinile Majestății Sale Regelui Ferdinand, ca ministru de externe al țării, apoi și-a luat departamentul în primire.

Consistorul din Cluj. Consistorul de nou înființat din Cluj pentru credincioșii bisericii gr. ort. române din părțile aclea, și a început activitatea în 15 Octombrie n. În scopul acesta, vicarul episcopesc din Cluj, domnul Nicolae Ivan, asesor consistorial, și-a mutat domiciliul din Sibiu la Cluj. Localitățile noului Consistor se află în Piața mare (Mathia) a Clujului.

Dela „Academia Română“. Vineri după-amezi la orele 3 s'a ținut ședință festivă la „Academia Română“ din București, din prilejul împlinirii unui secol dela nașterea lui Nicolae Bălcescu. Ca rostirea vorbirii de comemorare fusese mai de mult încredințat domnul profesor universitar Ovid Densusianu, membru activ al „Academiei“, care a zugrăvit cu multă fidelitate personalitatea lui Bălcescu, viața și activitatea, cu multele zburciuri sufletești, pe cari le-a avut.

† Ioan Popovici, protopresbiterul tractului Geoagiu, a adormit în Domnul în 25 Septembrie în spitalul din Sebeșul-săseș. A fost întâia învățător la școala din Sebeș, apoi la școala elementară de fete din Sibiu. Înființată și susținută de Reuniunea femeilor române, iar în urmă profesor la școala de fete a Asociațiunii. De aici s'a dus de preot pe sate, în comuna Ghelmar, ajungând apoi protopresbiter al tractului Geoagiu. A scris cărți de școală, a colaborat la compunerea „Enciclopediei Române“ și a întocmit calendare cu multă pricepere. Odihnească în pace!

† Balașa St. Blebea, o venerabilă matronă a Brașovului, a încetat din viață în frumoasa etate de 90 ani în Brașov, înmormântată fiind în 14 Octombrie în cimitierul capelei române din Groverl, cu onorurile meritate, fiindcă reposată fusese o femeie harnică, cruțătoare, evlavioasă, cinstită și milostivă și a ajutat multe familii scăpătate, precum și mulți studenți săraci, dându-le cvartir, de mâncare, haine. A fost membră activă la toate reuniunile românești din Brașov. Fie-i țărâna ușoară!

Aviz. Dela comandamentul corpului VIII. de armată primim spre publicare următoarele: Toți ofițerii activi sau rezervă, detașați sau mobilizați pe loc la vre o autoritate civilă, vor face raport direct Corp. 7. A. Bir. Adjutantului Sibiu, în care vor arăta, de când sunt detașați sau mobilizați pe loc, în baza cărui ordin, ce serviciu îndeplinesc acolo, de unde privesc solda și cărui corp de trupă aparțin.

Inchiderea școlilor în Budapesta. S'a dat ordin din partea stăpânirii ungurești, ca cu ziua de 1 Noiembrie toate școlile din capitala Ungariei să fie închise, luând vacanțe pe timp nehotărât, fiindcă nu sunt nici cărbuni, nici lemne, pentru a le putea încălzi. Puținele rezerve cari mai sunt din lemne și cărbuni abia ajung pentru încălzirea hotelurilor. Și ce vor face bleșii particulari la iarnă?

Unde ne sunt clopotele? La uzinele Manfred Weiss — marea fabrică de muniții — s'a descoperit un număr foarte însemnat de clopote, luate dela bisericile românești, din vechiul regat, pe vremea ocupațiunii. Au fost trimise pe semne la fabrică, pentru a fi prefăcute în tunuri și gloanțe, dar urmând încheierea ostilităților la front și acasă izbucnirea revoluției, au rămas în regi până acum. Cele mai multe din aceste clopote poartă inscripțiuni românești, astfel că asupra originii lor nu poate să se întâmple nici o greșală. Nici amicii noștri, Sârbii, nu vor putea spune că sunt ale lor, nu ale noastre. Credem, că se vor lua măsuri, ca clopotele să fie trimise acolo de unde au fost luate.

Aviz. Primim spre publicare următoarele: Oficiilor poștale li s'a permis primirea pachetelor poștale, cari conțin cărți școlare. Tălmășitorul e însă dator a

să fogiți de cenzurarea prealabilă a pachetelor, rămânând de datorința poștal de a refuza pachetele necensurate. Taxa pachetelor e până la 5 kilograme 1 leu (2 coroane), dela 5 kilograme în sus câte 25 bani (50 fileri) de kilogram. Declarațiune de valoare nu e admisă. Pachete ca rambursă să pot trimite în localitățile unde să primesc și mandate.

Toleranță franceză. Elsa și Lorena au ajuns acum fărăși sub stăpânire franceză, ca înainte de anul 1871. Cum însă populațiunea acestor provincii e mestecată, franceză și germană, guvernatorul francez al provinciilor reincorporate la Franța a dat ordin, ca pentru copii germani din școlile elementare religia să fie propusă în limba lor maternă, iar limba germană să fie propusă în școale în șapte ore pe săptămână. Ce deosebire între francezi și germani. Aceștia din urmă n'au permis copiilor de altă limbă, mai ales celor de limba polonă, nici măcar să rostiască o rugăciune către Dumnezeu în altă limbă, decât numai în cea germană!

Cinematograful Apollo dela Gesellschaftshaus dă în zilele aceste niște reprezentații interesante. Joi și Vineri, 24 Octombrie „Copilul dela Paris, cea mai surprinzătoare și încordătoare dramă de prezent. Dessemelea sunt în perspectivă pentru zilele viitoare și alte piese renu-

mite. Zilnic 2 reprezentații: la 7 și 9 ore seara.

Dela poștă. Direcțiunea Generală a poștelor din București comunică, că cu ziua de 16 Octombrie s'a luat circulațiunea de epistoale cu Polonia. Se pot trimite cărți poștale, muștre de mărfuri, hârtii de afaceri și imprimare.

Poșta redacției.

Avram Borcutia în S. Epistola a sosit prea târziu. S'a ocupat.

Unui abonat. Mai folosim numirile ungurești ale unor comune din motivele următoare: 1. Prin multe părți sunt încă funcționarii unguri cari nu cunosc numirile românești; aceștia necunoscând numirea românească a comunei, aruncă sau trimit foaia în altă parte. Avem dovezi de aceasta. 2. Adresele au fost tipărite sau scrise pe timpuri în număr oare-care de bucăți. În lipsa de hârtie ce domnește, nu e lucru ușor a arunca azi mii și mii de adrese; pe de altă parte a te pune să te scrii din nou, deși vedem bine cât sunt de rari orice brațe de lucru. Intreaga chestiune a acestor numiri ungurești azi e un lucru mărunț, care ca mâne se va șterge, ca și cum n'ar fi fost de când e lumea.

Redactor responsabil: Nicolae Bratu

Ediția și tiparul: „Tipografia Poporului“

Cenzurat de: Bratu.

Recvisite de scris:

Penițe, tocuri, creioane, gumii de șters și arabic, caste pentru școală, cerneală neagră și roșie, tampoane, diferite hârtii de scris, precum și tot felul de recvisite pentru școală

și cancelarie, — foarte mare alegere în ilustrate frumoase (Vedeti din Sibiu, porturi naționale de tot felul, ilustrate artistice, vederi diferite, etc. etc.), se află la

Librăria „Foaia Poporului“ Sibiu, strada Măcelarilor No. 12.

Aviz.

Cantina cazarmei Regimentului 35 Art. din Sibiu se dă în arândă pe un an, începând cu 1 Ianuarie 1920. Cei interesați vor avea să-și înainteze ofertele în scris Comandamentul cazarmei până la 1 Nov. Condițiunile mai apropiate se pot vedea în orele oficioase la comandamentul cazarmei.

Comandanul cazarmei:
s. p. Major V. Popescu.

Publicațiune.

Comuna Orlat esarândează pe calea licitațiunii publice ospătăria comunală, pe o durată de 3 ani, începând cu 1 Ianuarie 1920.

Licitațiunea se va ținea Duminică în 26 Octombrie la 11 ore a. m.

Prețul strigării: 6000 cor. Înalte de începerea licitațiunii verbale se primesc și oferte în scris, provăzute cu vadu de 10 %.

Orlat, la 12 Oct. 1919.

Primăria comunală.

Se vinde

o casă în Alba-Iulia cu 4 odăi, cămară, culină, grajd, cură, fost odată crâșmă și prăvălie, în calea pe unde trec oamenii în vreo 7 comune de peșta Murăș.

Informații la Augustin Bateușian ospătar în Alba-Iulia (cetate) lângă Spitalul Militar.

Anunț.

Regimentul 35 Artilerie din Sibiu, are nevoie de cantități mari de: Fasole, Cartofii, Zarzavaturi și Lemne.

Prin aceasta se deschide concurs liber, pentru acei care vor să liferizeze (procure).

Condițiunile se pot vedea în cancelaria Regimentului în orice zi la orele 8—12 și 3—6 p. m. Sibiu, la 22 Octombrie 1919.

Comandanul
Regimentului 35 Artilerie
P. S.
Maior V. Popescu.

Nr. 684/919.

Publicațiune.

Comuna politică Loman (plasa Sebeșul-săseșc) esarândează localul de cărcismă pe 3 ani, începând cu ziua de 1 Ianuarie 1920 până la 31 Decembrie 1922 pe calea licitațiunii publice, ce se va ținea în ziua de 27/14 Octombrie (cuv. Paraschiu), la 2 ore p. m. în cancelaria comunală.

Prețul de strigare: 1000 cor. Condițiunile mai detaliate se pot vedea în cancelaria comunală.

Loman, la 6 Octombrie 1919.

Primăria comunală.

2 ucenici

dela 13—16 ani se primesc la frazzeria Ioan Schiopu, în comuna Borgoprund, jud. Bistrița-Năsăud.

P. Z. 214/919.

Arandare de pășune.

Comunitatea bisericească evanghelică A. B. din Roșia-Săsească dă în arandă Duminică în 26 Oct. a. c. la orele 1 d. a. în sala școlii locurile de pășunț de iarnă pe durata dela 27 Oct. 1919 până la 31 Martie 1920, respective dela 1 Dec. 1919 până la 15 Martie 1920 cu licitare publică.

Prețul de strigare e 1000 cor., 1500 cor. și 2000 cor. Detalii se pot afla la oficiul parohial, Roșia-Săsească, 19 Oct. 1919.

Presbiteriul evanghelic
A. B.

Cine știe ceva?

despre Gedson Sălagiș, a servit în Rgt. 23 de honv. și a fost prizonier în Rusia, să încunoștiințe pe Ana Gedson, Sălagiș, din Arpașul de-jos, jud. Făgăraș.

No. 26/1919.

Licitare de lemne.

Comuna urbanială din Pătrângenii, plasa Ighiu, județul Alba-Inferioară, vinde prin licitare publică și oferta închise, pădurea proprie, prin deciziunea comisiei administrative No. 889—1913, din pădurea numită „Dumbrava, Măgurele, Prislop și Zăpodie“, 1393 hac. de lemne de goron pentru lucruri speciale. Licitația se va ținea la Pretura din Ighiu în 31 Octombrie 1919 la 10 ore a. m.

Prețul pădurii: 173,000 cor.

Reflectanții au să depună din suma amintită 10 % bani gata președintelui licitației, ca bani de asigurare, sau în hârtii de valoare, cari se pot alătura și la ofertele închise.

Pe plicul ofertului să fie scris: *Ofert pe pădurea urbanială din Pătrângenii.*

Ofertul trebuie să corespundă la acia, că reflectanții recunoaște și să supune condițiilor vânzării. Din prețul precis în jos pădurea nu să vinde. Nu vor fi luate în considerare ofertele cari vor soti târziu, precum și ofertele telegrafice și ulterioare. Pădurea de goron Pătrângenii este în depărtare de 4—5 kilomeiri.

Condițiunile de licitare și contract se pot privi la Regiunea Silvică Câmpeni, oficiul silvic Alba-Iulia și la președintele urbanial în Pătrângenii.

Pătrângenii, la 6 Octombrie 1919.

Ioan Todorescu, m. p.
preș. fond. urb.

Un taureac

de 12 luni solu „Bern.“ se află de vânzare la Ioan Vălasă din Cunța jud. Alba-Inf.

Cine știe ceva?

despre George Gălea Rgt. 23 Inf. Comp. 12 din Porcești, care a luptat în Gallia, să încunoștiințe pe soția dânsului Elisabeta Gălea, comuna Porcești No. 68, județul Sibiu.

Ordin circular Nr. 5245.

Se reaminteste prevederile ordonanței Nr. 3 din 1919 modificată în Main a. c. cu privire la armele și munițiile ce s'ar găsi la persoanele civile:

a) Este absolut interzis de a purta sau păstra arme de foc și arme albe (săbii, baionete, iatagane, pumnale, bastoane cu spadă etc.) precum și muniții, sau explozive de orice fel, praș de pușcă, dinamit, ecrăzită, cartușe, grenade etc.

b) Acei, care posed asemenea arme și muniții sunt obligați a le preda celui mai apropiat Comandament militar în schimbul unei adeverințe.

c) Neexecutarea dispozițiilor dela punctele a) și b) prevăd pentru vinovați cum și pentru cei, cari ar fi știut de existența lor la alte persoane fără a le fi anunțat, pedeapsă de 10 ani închisoare și 10.000 (zece mil lei) amendă.

Având în vedere, că pe alocurea se mai găsesc arme și muniții la persoane, cari declară că nu au cunoscut prescripțiile ordonanței Nr. 3, — pe baza dreptului ce ne conformă art. 6 din legea stărei de asedia

Ordinăm:

1. Până la data de 20 Octombrie 1919 se acoasă ultimul termen de executarea prevederilor acelei ordonanțe.

2. Comandamentele de garizoană, Comandurile de Piață, Jandarmi și toți agenții forțelor publice vor ridica toate armele dela

toți aceia, cari nu au autorizație specială de a purta armă.

3. Toți cei cari astăzi poartă armă în interesul obștesc (poliție, pasnici de pădure etc) și acei, cari astăzi au permise speciale de a purta arme pentru interese personale, fie dela autoritățile militare, fie dela cele civile sau dela Pretorul Zonei de supraveghere, le vor păstra predând numai permisele ce au la Comandarea Pieței pentru locuitorii orașelor și la Jandarmerie pentru locuitorii satelor.

4. Comandurile de Piață și Comandamentele Companiilor de Jandarmi centralizează aceste permise în tabele recapitulative, pe care se va indica pentru fiecare caz:

a) Numele și pronumele celui care a fost autorizat a purta arma.

b) Motivul pentru care a cerut această autorizare.

c) Dacă aceste motive mai persistă și astăzi.

d) Cine l-a eliberat permisul și la ce dată.

e) Opinia Comandantului de Piață (a Comandantului companiei de Jandarmi) dacă cererea este absolut justificată. Aceste tabele dimpreună cu toate permisele vor fi trimise Zonei până la data de 25 Octombrie a. c.

În fiecare permis se va scrie Opinia concretă a Prefectului, dacă crede că posesarea armelor de către cel interesat este neapărat necesară. Că nu prezintă nici un pericol pentru siguranța statului.

5. Armele adunate, fie că au fost de bună voie, fie că au fost găsite prin perchezitiile, se vor depozita în magaziiile companiilor de Jandarmi.

Comandamentele de Piață vor trimite armele tot la Companiile de Jandarmi cu un tablou, în care se va arăta felul armelor, sistemul, fabrica de proveniență, calibrul, starea în care este predată și felul munițiilor.

Aceste mențiuni se vor face de Comandantul de Garnizoană de Piață și de Jandarmi în chitanțele ce le eliberează celor ce le depun. Companiile de Jandarmi le vor întreține cu magazinerii, răspunzând de starea lor bună până se va da ordin de înapoiere, când se va încasa suma cheltuită cu întreținerea lor (costul ussoarței ce se va repartiza la predarea armelor.)

6. Zona de supraveghere este singură autorizată în drept de a autoriza pe viitor portul de arme.

7. Pentru viitor orice persoană particulară, care are neapărată nevoie de a purta arma pentru siguranța lui personală sau avutului său, va adresa cereri scrise Comandamentului companiei de Jandarmi respective, care va cerceta, va da părerea scrisă asupra fiecărui caz și după aceea va lua opinia scrisă a Prefectului, o va înalța Comandamentului Zonei.

Comandantul Zonei de supraveghere:

Petala,

General de Divizie.

Aviz.

Corpsul VII. Armata are nevoie de 45.000 buc. călcuți din piele de miel naturală, nevăpsită, albă, gri sau neagră și 45.000 buc. cojocole pieptari, fără mâneci, confecționat din piele de miel bine tăbăcită și perfect uscată, indiferent de culoarea lânii.

Ofertele se vor înalța până în 30 Octombrie a. c.

Condițiile de furnitură se pot citi în „Gazeta Oficială” publicată No. 60 din Octombrie 1919.

Vin de masă

excelent, cu 14 coroane litral jar pentru revanzatori potrivit mai puțin, cu butea gata de transport 12 coroane litral, se află la M. Paulini, Sibiu, Piața mică No 8

Un căruț alb

de copil, cu cobâr alb, cu roate de gumă, se află de vânzare la Lina Bulea, Sibiu, Holzgasse No. 14.

Anunț

Un preot văduv, în etate de 40 de ani caută o econoamă pentru îngrijirea a 3 orfani și conducerea gospodăriei casnice.

Ofertele însoțite de câte o fotografie să se trimeată la adresa „Foala Poporului” în Sibiu pentru pseudonimul N. N. până cel mai târziu în 5 Noiembrie st. n. a. c. Discreția se garantează

Calfă de morar,

se primește imediat, să fie învățat la moară. A se adresa la George Balteș, arendaș și morar în Mohu, județul Sibiu.

Lăzi

În diferite mărimi și cu prețuri convenabile se află de vânzare la „Tipografia Poporului” în Sibiu, strada Măcelarilor. 12.

„MERCUR”

Bancă și întreprindere gen. de Comerț
SIBIU, Strada Cisnădiei No. 49.

Casa de schimb

cumpără și vinde efecte publice la cursul zilei. Provincia prin corespondență telegrafică.

Adresa telegr.: Mercurbank Sibiu.

Numai în 24 de oare se lucrează

O pereche ghetă după măsură
fasonul cel mai nou

Reparațiile se efectuează momentan.

Str. Fingerling No. 1

PASKUJ, HORZSA, ORBAN și SZÁSZ.

La Depositul Mașinelor dela

Reuniunea Economică Săsească Ardeleană

SIBIU, Strada Sărel Nr. 22

se află de vânzare în deposit cu preț convenabil:

Toate felurile de pluguri, grape de fier, mașini de sămănat, mașini de cosit iarba, greble de fân, mașini de tăiat napi, și alte mașini și unelte economice de felul acesta. Mai departe hârlețe de fier, lopeți, potcoave, sârmă pentru legat fân, cingătoare de spargă, etc., etc. Fiecare agricultor înainte de a cumpăra să meargă să vadă lucrurile acolo.

Roate de tors pe ales.

Altoi de viță americană

de prima calitate, soiurile cele mai bune, se pot procura dela

Frații Konnerth

Mediaș (Enkeschdorf).